QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF CHRISTIAN FALZON SCERRI
ONOR. IMĦALLEF JOSETTE DEMICOLI

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 13 ta' Marzu, 2025.

Numru 9

Rikors numru 1182/2019/2 TA

Grazio magħruf bħala Mario Debono u martu Josanne Debono u Kyle Debono

v.

Emvin Cassar u martu Ersilia magħrufa bħala Elsie Cassar, Rudolph Cassar u martu Karen Cassar Ruggier

Il-Qorti:

1. Dan huwa appell minn sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-14 ta' Marzu, 2023 imressaq mill-konvenuti, li permezz tagħha laqgħet it-talbiet attriċi u għaldaqstant ħassret id-digriet tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili

tal-4 ta' Diċembru, 2019 li permezz tiegħu nħareġ mandat ta' inibizzjoni sabiex l-atturi ma jbiegħux proprjetà tagħhom, inkluż ukoll id-digriet li permezz tiegħu t-talba għall-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni kienet intlaqgħet b'mod proviżorju.

Daħla

2. B'rikors maħluf tal-11 ta' Diċembru, 2019, l-atturi fissru li fl-4 ta' Diċembru, 2019 il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tat digriet kamerali li permezz tiegħu laqgħet it-talba tal-konvenuti għall-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni numru 1533/2019AF sabiex ma jitħallewx ibiegħu jew b'xi mod jiddisponu mill-proprjetà tagħhom bl-isem Zuni, mibnija fuq plot numru 8, fi Triq il-Qortin, il-Mellieħa. Dan wara li sostnew li xtaqu jikkawtelaw id-dritt li jieħdu lura mingħandhom l-ammonti ta' flus ta' taxxa li d-Dipartiment tat-Taxxi jista' jitlob mingħandhom bħala ex-diretturi tal-kumpanija Windmill Aluminium Co Ltd.

3. Jgħidu li permezz ta' din il-kawża huma jridu jimpunjaw id-digriet tal-4 ta' Diċembru, 2019 u għal dan il-għan kellhom jitolbu li jiġu allegati l-atti tal-imsemmi mandat ta' inibizzjoni.

4. Jissoktaw jgħidu li fir-rikors tat-8 ta' Novembru, 2019 li permezz tiegħu intalab il-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni, il-konvenuti stqarrew li

huma kienu azzjonisti u diretturi fil-kumpanija Windmill Aluminium Company Limited u li fl-14 ta' Frar, 2012 sar ftehim biex huma (ċjoè Cassar) jittrasferixxu l-ishma tagħhom favur (...) Grazio Debono sa mhux iktar tard mill-31 ta' Diċembru 2012, soġġett illi l-garanziji personali kollha li kienu taw (...) fuq il-faċilitajiet u obbligi tal-kumpanija jiġu rilaxxati. Illi skont il-ftehim ta' bejn il-partijiet l-ishma kienu qegħdin jiġu ttrasferiti *tale quale*, ħlief għall-garanziji personali li ngħataw, liema garanziji ngħalqu ħames (5) snin wara d-data tal-ftehim.

5. Illi f'dak l-istess rikors tat-8 ta' Novembru, 2019, Cassar qalu li kien jeżisti bilanċ sostanzjali ta' taxxa dovuta mill-kumpanija Windmill Aluminium Limited għall-perjodu meta huma kienu diretturi u azzjonisti fl-istess kumpanija. Intqal ukoll li dan il-bilanċ ġa kien soġġett għal proċeduri fil-Qorti Kriminali kontra r-rikorrenti (il-konvenuti Cassar) minħabba l-inadempjenza ta' Windmill Aluminium u l-intimati (ċjoè Debono atturi fil-kawża tal-lum).

6. Issoktaw jgħidu li minkejja r-responsabbiltà sħiħa assunta mill-konvenuti Debono għall-ħlas tal-ammonti dovuti, u d-diversi assigurazzjonijiet min-naħa ta' Grazio Debono illi kien qiegħed jagħmel ħlasijiet fix-xahar bi ftehim mad-dipartiment, jirriżulta mir-rapport ta' Donald Schembri illi dan ma kienx il-każ, u li kien hemm bilanċ sostanzjali ta' €582,227 dovut għas-snin li fihom kienu diretturi ta' Windmill

Aluminium Emvin Cassar u Rudolph Cassar. Jgħidu li skont il-liġi u minkejja l-ftehim dirett bejn il-partijiet, huma responsabbli għalih l-istess rikorrenti [il-konvenuti Cassar] personalment fit-termini tal-liġijiet tat-taxxa.

7. Cassar iddikjaraw li kienu saru jafu li Grazio u Josanne Debono kienu beħsiebhom ibiegħu l-unika proprjetà li għandhom, u ċjoè l-proprjetà mertu tar-rikors, f'liema każ sostnew li huma ma jkollhomx aktar assi, bir-riżultat illi f'każ illi jkun hemm azzjoni eżekuttiva min-naħa tad-dipartiment fuq id-diretturi ta' Windmill Aluminium, din tiġi enforzata biss fuqhom li għandhom assi. Bħala konsegwenza ta' dan sostnew li ma jkollhom imbagħad ebda opportunità jirrikavaw l-ammonti mingħand l-intimati Debono, peress illi minkejja li jkollhom dritt, dan id-dritt ma jkunx eżiġibbli minħabba l-fatt illi ma jkunx għad hemm assi fuq xiex issir eżekuzzjoni. Saħqu li kien jidher ċar illi Debono kienu qegħdin jagħmlu kollox bil-ħsieb li jiddefrawdawhom.

8. Cassar allegaw ukoll raġġir minħabba: (i) li iben Debono fetaħ kumpanija oħra Windmill Services Limited; u (ii) li l-kumpanija Windmill Aluminium Company Limited ma ppreżentatx *annual returns* f'dawn l-aħħar snin; u kif ukoll allegaw li minkejja li Grazio Debono kien qiegħed jassigura li qegħdin isiru l-ħlasijiet tat-taxxa, huma sostnew li dan ma kienx il-każ.

9. Illi l-atturi Debono jissoktaw jgħidu fir-rikors maħluf tagħhom li huma ressqu r-risposta tagħhom fit-22 ta' Novembru 2019, b'bosta punti legali u fattwali ċjoè: (i) in-nullità tal-att imressaq minn Cassar *et* peress li naqsu milli jindikaw is-somma tal-pretensjoni tagħhom kontrihom minkejja li jgħidu li bl-inibizzjoni, xtaqu jikkawtelaw id-dritt li jirrikavaw mingħandhom l-ammonti ta' flus li d-Dipartiment tat-Taxxi jista' jitlob mingħandhom minħabba d-dejn ta' Windmill Aluminium Co Ltd (dan b'referenza għall-**Artikoli 831(1)(b)** u **832 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**); (ii) in-nuqqas ta' relazzjoni ġuridika ma' Kyle Debono billi qatt ma kien involut fin-negozju u qatt ma kien sid tal-immobbli; (iii) li l-immobbli mertu tal-inibizzjoni kien inbiegħ diġà u għaldaqstant l-inibizzjoni ma setax ireġi; (iv) li huma nieqsa r-rekwiżiti għall-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni, filwaqt li l-pretensjoni ta' Cassar *et* hija waħda ipotetika biss, lanqas biss għadha twieldet, hija pekunjarja u mhijiex irrimedjabbli**.** Fissru li għalkemm Cassar esebew il-ftehim datat 14 ta' Frar 2012, huma naqsu milli jindikaw liema klawżola tagħtihom id-dritt li riedu jikkawtelaw bl-inibizzjoni, speċjalment meta huma ma ħarġu ebda ammonti personali minħabba d-dejn ta' taxxa ta' Windmill Aluminium Company Limited. *Inoltre*, Cassar *et* fid-disa' paragrafu tagħhom jgħidu testwalment li huma jridu jikkawtelaw id-dritt li jirrikavaw l-ammonti mingħand l-esponenti, *"f'każ li jkun hemm azzjoni eżekuttiva"* kontrihom mid-Dipartiment tat-Taxxa, li fil-fatt għad ma hemmx tali azzjoni eżekuttiva; (v) taw diversi raġunijiet għala l-

allegazzjonijiet ta' raġġiri u frodi kienu bla bażi. Kemm hu hekk esebew ukoll il-kuntratt ta' akkwist tal-proprjetà li huma għaddew biex xtraw fil-15 ta' Novembru 2019 bil-flus li kienu daħħlu mill-ewwel bejgħ.

10. L-atturi Debono jgħidu li bid-digriet tal-4 ta' Diċembru 2019, il-Qorti filwaqt li ċaħdet it-talba fil-konfront ta' Kyle Debono, laqgħet it-talba kif dedotta kontra Grazio Debono u Josanne Debono u rriżervat l-ispejjeż għall-ġudizzju finali. Ifissru li kopja tad-digriet ġie mibgħut mir-Reġistratur tal-Qrati lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku li rreġistra n-nota ta' skrizzjoni mħejjija mill-eżekutanti skont l-**Artikolu 874(2) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċeduri Ċivili** u li fiha ġie inkluż ukoll Kyle Debono bħala eżekutat minkejja li t-talba fil-konfront tiegħu ġiet miċħuda.

11. L-atturi jgħidu li għalkemm fid-digriet impunjat il-Qorti ddikjarat li rat l-**Artikolu 873**, effettivament, waqt it-trattazzjoni tal-inibizzjoni, il-konvenuti ddikjaraw li l-mandat tagħhom ibbażawh fuq l-**Artikolu 874 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** u effettivament huma ddibattew dan ukoll quddiem il-Qorti, iżda l-imsemmija Qorti evitat dan l-argument u filwaqt li fid-digriet tagħha ma daħlitx assolutament f'dan il-punt, hija għaddiet biex semmiet minflok l-**Artikolu 873**. B'żieda ma' dan, jgħidu li l-Qorti ma kinitx korretta meta fil-konsiderazzjoni numru 2 iddikjarat li «*Grazio Debono assuma l-obbligi ta' Windmill Aluminium meta ġew trasferiti lilu l-ishma kollha tas-soċjetà*.» Effettivament, dan

mhux minnu u ma jirriżulta minn imkien u lanqas minn ebda dokument jew prova oħra mressqa minn Cassar.

12. L-atturi jisħqu li lanqas ma kienet korretta l-Ewwel Qorti tgħid li l-proprjetà mertu tal-mandat tappartjeni lil Grazio Debono u Josanne Debono, inkwantu hija kellha quddiemha kopja tal-kuntratt li esebew huma stess, li juri l-att tal-bejgħ kien diġà seħħ fit-12 ta' Novembru 2019 u allura huma ma baqgħux proprjetarji. Kemm hu hekk ressqu d-difiża tagħhom f'dan is-sens ukoll iżda li l-Qorti ma kkunsidrathiex.

13. Jgħidu wkoll li għalkemm fil-konsiderazzjoni numru 5 il-Qorti ddikjarat li l-kumpanija għandha djun konsiderevoli ta' taxxa xi tħallas li għalihom il-konvenuti huma legalment responsabbli bħala ex-diretturi tagħha, naqset milli tapprezza li l-inibizzjoni inkwistjoni ma kienx bejn il-konvenuti u d-Dipartiment tat-Taxxa, imma bejn il-konvenuti u l-atturi u allura hija kellha tittratta l-eċċezzjoni tan-nullità mressqa mill-esponenti dwar il-fatt li l-konvenuti (fil-mandat, rikorrenti) naqsu milli jniżżlu s-somma li huma jippretendu li għandhom dritt jirrikavaw mingħandhom u kif ukoll naqsu milli jindikaw x'jedd *prima facie* huma suppost li għandhom f'dan ir-rigward.

14. L-atturi jsostnu li dawn in-nuqqasijiet ħolqu preġudizzju kbir, kemm legali u kif ukoll fattwali kontra tagħhom li minkejja li, f'ċirkostanzi normali,

l-eżekutati f'mandat kawtelatorju jingħataw rimedju ta' revoka ta' mandat (abbażi tal-**Artikolu 836 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**) abbażi, *inter alia*, tal-fatt li l-eżekutat joffri garanzija suffiċjenti oħra jew minħabba li l-ammont mitlub ma jkunx ġustifikat jew li jkun eċċessiv, fil-każ odjern, l-atturi ġew imċaħħda minn dawn ir-rimedji proprju għaliex inħareġ att null, fejn l-ammont kontra l-eżekutati lanqas biss ġie indikat mill-eżekutanti. Jgħidu li permezz tal-att null tal-konvenuti, dawn għaddew biex qabdu proprjetà li mhux biss kienet diġà nbiegħet imma li nbiegħet ukoll għal tmien mitt elf ewro (€800,000) minħabba pretensjoni li lanqas biss qatt ġiet ikkwantifikata u li lanqas biss għadha twieldet. Jgħidu li kien għalhekk li huma ma kellhomx triq oħra għajr li jressqu dawn il-proċeduri.

15. Huma jgħidu li la l-konvenuti eżekutanti u lanqas il-Qorti li tat id-digriet ma indikaw fuq liema bażi l-konvenuti jsostnu li għandhom jedd, illum, li jirrikavaw ammonti ta' taxxa li l-konvenuti għadhom ma żbursawx. Fil-fatt, l-Ewwel Qorti naqset milli tittratta d-difiża tal-ipoteticità tat-talba tal-eżekutanti u minflok, iddikjarat li, «*il-Qorti tqis li jidher li r-rikorrenti għandhom kull jedd jikkawtelaw il-kreditu tagħhom bil-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni*» mingħajr ġustifikazzjoni kwalsiasi u mingħajr lanqas biss ma rat ebda kwantifikazzjoni dwar l-allegat kreditu li hija ssemmi. Dan minkejja wkoll li l-esponenti wrew li huma għandhom ftehim mad-Dipartiment tat-Taxxa li jippermetti l-ħlas tal-ammonti tat-taxxa sa sitt snin

oħra (sas-sena 2025), ammonti li wara kollox ħallew bħala dejn il-konvenuti stess fi żmienhom bħala diretturi.

16. Itennu wkoll li jirriżulta li minkejja li d-digriet tal-4 ta' Diċembru, 2019 ċaħad it-talba tal-konvenuti fil-konfront ta' Kyle Debono, ismu xorta waħda ġie inkluż fin-nota ta' skrizzjoni, li abbozz tagħha kienet tħejjiet mill-konvenuti u li hekk Kyle Debono spiċċa eżekutat ukoll minkejja li t-talba fil-konfront tiegħu ġiet miċħuda.

17. L-atturi jilmentaw li l-Qorti naqset effettivament milli tittratta u timmotiva, anki jekk fil-qosor, kull argument imressaq bħala difiża minnhom b'risposta għar-rikors tal-mandat, liema argumenti huma jżommu fermi magħhom u qegħdin iressquhom ukoll fil-każ tal-lum.

18. Fl-aħħar nett, l-atturi jsostnu li għalkemm fid-digriet tagħha l-Qorti ddikjarat espliċitament li riedet tevita *«il-preġudizzju ukoll tat-terzi xerrejja u r-responsabbilitajiet lejhom da parti tal-istess intimati, ukoll sabiex jiġu evitati moltipliċità ta' kawżi»,* fir-realtà, bil-fatt li nħareġ tali inibizzjoni fl-isfond tal-punti legali u fattwali kollha mfissra minnhom fir-risposta tagħhom quddiemha tat-22 ta' Novembru 2019, l-għan mixtieq mill-Qorti żgur li ma jistax jintlaħaq tant li mhux talli ser jevita l-multipliċità tal-kawża, imma ser iżidhom inutilment;

19. Kien għalhekk li l-atturi fetħu din il-kawża u talbu lill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili sabiex:

> *«(1) tħassar, tirrevoka u tannulla d-digriet tagħha tal-4 ta' Diċembru 2019 li permezz tiegħu nħareġ l-imsemmi mandat ta' inibizzjoni, inkluż id-digriet provviżorju preċedenti tat-8 ta' Novembru 2019 u n-nota ta' iskrizzjoni msemmija relattiva;*
>
> *(2) tilqa' l-eċċezzjonijiet kontenuti fir-risposta tal-esponenti tat-22 ta' Novembru 2019 imressqa minnhom fil-kuntest tal-imsemmi mandat 1533/2019 AF u tiċħad it-talba għall-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni li kienu ressqu l-konvenuti fit-8 ta' Novembru 2019 u tordna wkoll li kopja tas-sentenza tiġi notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku sabiex tiġi debitament insinwata.*
>
> *Bl-ispejjeż kontra l-konvenuti li huma minn issa inġunti in subizzjoni u b'riżerva għal kwalunkwe azzjoni għad-danni spettanti lill-esponenti.»*

20. Il-konvenuti ressqu tweġiba maħlufa fil-15 ta' Jannar, 2020 u eċċepew hekk:

> *«1. Illi fl-ewwel lok u in via preliminari, l-azzjoni kif proposta mhix proponibbli taħt l-Artikoli 154 et seq tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta;*
>
> *2. Illi sussidjarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, mhux minnu illi din l-Onorabbli Qorti kif diversament preseduta evitat argumenti u ma għamlitx il-konsiderazzjonijiet tagħha skont il-liġi;*
>
> *3. Illi in oltre, dwar l-obbligi ta' Windmill Aluminium Company Limited assunti minn Grazio Debono, l-obbligi li huma relatati ma' ħlas ta' taxxa, national insurance u taxxa fuq il-valur miżjud fil-fatt ġew assunti minn Grazio Debono, u dak kif jirriżulta mid-dokumenti esibiti mar-rikors promotur fl-atti tal-mandat ta' inibizzjoni numru 1533/2019 kif ukoll ex admissis mill-istess Grazio Debono;*
>
> *4. Illi dwar il-kuntratt ta' bejgħ tat-12 ta' Novembru 2019, peress illi sar fil-mori ta' mandat ta' inibizzjoni fis-seħħ mhux validu u għaldaqstant huwa null, u inoltre ma jagħmilx stat fil-konfront tal-esponenti;*
>
> *5. Illi dwar ir-raba' punt u allegat nullità tal-att promotur tal-mandat inkwistjoni, id-dritt prima facie jirriżulta mill-Artkolu 1079 tal-Kap. 16, fejn l-intimati tilfu kull benefiċċju ta' terminu mogħti lilhom biex tħallsu l-ammonti dovuti lill-Kummissarju tat-Taxxi, u għaldaqstant jeżistu l-elementi dettati mill-Artikolu 1078 tal-Kap 12 biex jitħallas d-dejn kollu ta'*

Windmill Aluminium Company Limited mal-Kummissarju tat-Taxxi Interni minnufiħ jew fi żmien perentorju iffissat mill-Qorti. Illi dan huwa il-mertu tar-rikors ġuramentat numru 1222/2019MC fl-ismijiet "Emvin Cassar et vs. Grazio Debono et";

6. Illi kwalunkwe ftehim illi għandu Grazio Debono mad-Dipartiment tat-Taxxi ma jagħmilx stat fil-konfront tal-esponenti, u r-relazzjoni bejn il-kontendenti hija regolata mill-ftehim datat 14 ta' Settembru 2012, liema ftehim Grazio Debono kien u għadu inadempjenti fuqu.

7. Illi dwar in-nota ta' iskrizzjoni fil-konfront ta' Kyle Debono, l-esponenti mhumiex il-leġittimi kontraditturi f'din il-proċedura;

8. Illi in ogni caso ma jeżistux l-elementi rikjesti mil-liġi għat-tħassir tad-digriet tal-4 ta' Diċembru 2019 u 8 ta' Novembru 2019;

9. Illi t-talba biex jintlaqgħu eċċezzjonijiet mressqa fi proċedura separata mhux biss hija bizzarra iżda hija wkoll għalkollox improponibbli;

10. Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż;

11. Salv eċċezzjonijiet oħra.»

21. B'sentenza mogħtija fl-14 ta' Marzu, 2023, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili ddeċidiet il-kawża billi laqgħet it-talbiet attriċi u odnat il-ħruġ tal-kontromandat. Bl-ispejjeż jinġarru mill-konvenuti.

22. Ir-raġunijiet li wasslu lill-Ewwel Qorti biex taqta' l-kawża b'dan il-mod huma dawn:

«Punti ta' fatti

Fil-qosor, il-konvenuti ottjenew il-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni numru 1533/2019AF biex iżommu lill-Atturi milli b'xi mod jiddisponi mill-fond fuq imsemmi. Dan il-mandat ġie milqugħ l-ewwel provviżorjament u mbagħad definittivament permezz ta' digriet tal-4 ta' Diċembru 2019 (a fol 7).

Permezz ta' dawn il-proċeduri, l-Atturi jridu jottjenu dikjarazzjoni ta' revoka tad-digriet billi tannullah għal numru ta' raġunijiet li ssemmew fir-rikors promotur.

Punti ta' liġi

Jibda biex jiġi rilevat li dak li qegħdin jitolbu l-Atturi f'din il-Kawża ma hiex ir-revoka taħt xi waħda mir-raġunijiet indikati fl-artikolu 836 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta, iżda azzjoni diretta ta' nullità tad-digriet tal-Qorti li laqgħet it-talba li toħroġ il-mandat mertu ta' dawn il-proċeduri.

L-azzjoni li tagħti l-liġi taħt artikolu 836 hija għalkollox differenti. Taħt dak l-artikolu l-mandat huwa dejjem preżunt li ħareġ b'mod validu però jintalab li jkun revoka (recte: revokat) ai termini tal-istanzi msemmija f'dak l-artikolu. B'dan il-mod anke qed tkun indirizzata l-ewwel risposta tal-konvenuti.

Konsiderazzjonijiet

Artikoli 830 u 832 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

Dan l-ilment kien ukoll imqanqal mill-Atturi qua intimati fl-atti tal-mandat ta' inibizzjoni fuq imsemmi fl-ewwel risposta tagħhom. B'dana kollu ma hemm xejn fid-digriet tal-4 ta' Diċembru li jindirizza dan l-ilment. Lanqas ma din il-Qorti ma tista' tgħid x'kienu s-sottomissjonijiet fuq dan il-punt mill-partijiet għalkemm fis-seduta tas-27 ta' Novembru 2019 jidher li d-difensuri tal-partijiet trattaw ir-rikors (a fol 135 tal-mandat).

Għalhekk din il-Qorti ser tgħaddi biex tagħmel l-osservazzjonijiet tagħha.

L-artikolu 832 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan l-artikolu jiddisponi kif ġej:

> *«**Meta** l-jedd li wieħed irid iqiegħed fiż-żgur bil-mandat ikun kreditu, jew pretensjoni li tista' tkun sodisfatta bi ħlas ta' somma ta' flus, ir-rikorrent fid-dikjarazzjoni bil-ġurament imsemmija fl-aħħar artikolu qabel dan, għandu jgħid kemm hija bejn wieħed u ieħor, fil-fehma tiegħu, is-somma tal-kreditu jew pretensjoni tiegħu, u jekk tkun ġiet preżentata kawża fil-Qorti, dik it-talba tista' tispeċifika u tinkludi l-ispejjeż ġudizzjarji, taħt piena tan-nullità tal-mandat.» (Enfasi ta' din il-Qorti).*

*Il-Qorti mill-ewwel tagħmel referenza għad-digrieti dwar dan il-punt proċedurali, fost oħrajn id-**Digriet tat-2 ta' Frar, 2018 fl-atti tal-Mandat ta' Inibizzjoni Numru 42/18 fl-ismijiet Kevin Attard (K.I. 0310676M) għan-nom tas-soċjetà KPM Marine Services Limited (C-67876) -vs- Philip Cardona (Passaport Malti 1104928) u Mario Cardona (Passaport Malti 1105513) f'isimhom propju u għan-nom tas-soċjetà KPM Marine Services Limited (C 67876).** Dan id-digriet ingħata mill-Prim'Awla mill-istess Imħallef li qed jippresedi f'dawn il-proċeduri.*

Għalhekk ikun utli naraw x'jgħid eżatt dan l-artikolu u li jekk huwiex minnu, li dak li jiddisponi l-artikolu msemmi dwar dak li qed jinsistu dwaru l-Atturi u ċjoè jekk il-prinċipju legali nvokat minnhom għandux ikun applikat b'mod indiskriminat kull darba li jintalab il-ħruġ ta' mandat kawtelatorju, fosthom il-mandat ta' inibizzjoni.

Huwa għalhekk, li din il-Qorti għamlet l-enfasi fuq imsemmija, meta ċċitat testwalment l-artikolu inkwistjoni. Il-Kelma "Meta" hija kjarament indikattiva li l-element in dibattitu jkun meħtieġ taħt piena ta' nullità mhux f'kull sitwazzjoni. Li ma kienx hekk, dan l-artikolu ma kienx jiddisponi billi jibda propju b'din il-kelma ipotetika.

Isegwi, li dan ifisser li jista' jkun hemm, sitwazzjonijiet, partikolarment fil-każ ta' mandat ta' inibizzjoni, fejn dan l-element ma jkunx meħtieġ għax ma jkunx possibbli li jsir. Il-Qorti di fatti tagħmel referenza għal dak li qalu l-Qrati f'dan ir-rigward fil-każ ta' mandat ta' inibizzjoni:

> *«Tqis li, dwar il-preġudizzjali tas-siwi tar-rikors imressqa mill-intimati, din il-Qorti ma tarax li hija mistħoqqa. Ir-rikors tal-lum tressaq bħala talba għall-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni 'normali' (Formola 21) u mhux dik l-għamla ta' Mandat ta' Inibizzjoni li jissemma fil-Formola 2, liema Mandat jitlob li jitħarsu ċerti kondizzjonijiet u l-għoti ta' ċertu tagħrif speċifikat. Ta' min jgħid li mhux kull talba li ssir għall-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni li żżomm lill-persuna intimata milli tittrasferixxi, tgħabbi jew tbigħ jew teħles minn xi ġid immobbli għandha tabilfors titressaq taħt l-artikolu 874 tal-Kodiċi.*
>
> *Tqis li, għal dak li jirrigwarda t-talba li għandha quddiemha l-Qorti llum, ma jidhirx li hemm dak in-nuqqas ta' siwi li jallegaw l-intimati. Dan jingħad għaliex, għalkemm id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 831(1) u 832 tal-Kodiċi jirrigwardaw il-Mandati kawtelatorji in ġenerali, ir-rikors tal-lum jirrigwarda wieħed mis-suriet tal-Mandat ta' Inibizzjoni, li l-liġi ma titlobx dwaru li r-rikorrent isemmi l-ammont tal-kreditu dovut, imma biss il-jedd li bis-saħħa tiegħu jitlob il-ħruġ tal-istess Mandat;" (Ara* ***digriet ta' l-10 ta' Marzu, 2010 Mandat Numru. 296/2010/1 fl-Atti tar-Rikors għall-Ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni Numru 296/10 fl-ismijiet: Raymond Gauci u Josephine Gauci -vs- George Briffa u Rita Briffa****.)*
>
> *Din il-Qorti tirrikonoxxi li jista' għalhekk ikun hemm sitwazzjonijiet, fil-każ ta' mandat ta' inibizzjoni, li t-tismija tal-pretensjoni tkun biżżejjed u ċjoè dak li jiddisponi l-artikolu 831(1)(a) tal-Kap 12 tal-liġijiet ta' Malta u ċjoè "l-oriġini u x-xorta tad-debitu jew il-pretensjoni li wieħed ikun irid iqiegħed fiż-żgur.»*

*Però meta l-mandati ta' inibizzjoni ma jkunux jirrigwardaw ż-żamma ta' fatt jew għemil biss, iżda jkun intiż biex tkun imħarsa pretensjoni li tissarraf f'somma flus, in-nuqqas ta' tismija, imqar approssimattiva, tal-valur tal-pretensjoni, takkwista importanza. Fid-digriet fl-****ismijiet Kevin Attard (K.I. 0310676M) għan-nom tas-soċjeta` KPM Marine Services Limited (C-67876) -vs- Philip Cardona****, il-Qorti kellha quddiemha kwistjoni ta' danni tant li osservat li "Kemm mill-Mandat odjern u kif ukoll mill-Kawża li permezz tagħha ġiet dedotta l-pretensjoni mertu ta' dan ir-rikors (ara dokument a fol 50), jirriżulta li qed jintalab fost oħrajn, ħlas għad-danni sofferti. Dan ifisser, li l-pretensjoni f'dawn l-atti, tista' tkun sodisfatta bi ħlas ta' somma flus".*

Din il-Qorti eżaminat l-atti u jirriżultalha bl-aktar mod ċar, li dak li qed jipprovaw jikkawtelaw l-konvenuti bil-mandat ta' inibizzjoni mertu ta' dawn il-proċeduri għalkemm veru jridu li jżommu lill-Atturi milli jiddisponu minn

immobbli jgħidu però ukoll li din qed jitolbuh għaliex l-altrimenti "ma jkollhom ebda opportunità jirrikavaw l-ammonti mingħand l-intimati peress li minkejja li jkollhom dritt, dan id-dritt ma jkunux eleġibbli minħabba l-fatt li ma jkun hemmx assi fuq liema ssir eżekuzzjoni" (ara a fol 2 atti tal-mandat).

Ma hemm ebda dubbju li d-dritt li jridu jipproteġu l-konvenuti jikkonsisti f'somma flus. Dan huwa ukoll manifestament ċar mit-talbiet tar-rikors ġuramentat numru 1222/19, li permezz tiegħu ddeduċew l-pretensjoni tagħhom wara l-ħruġ tal-mandat in kwistjoni. B'dawn il-proċeduri l-konvenuti qiegħdin jittentaw li jirkupraw is-somma ta' €582,227 li talvolta jistgħu jkunu mġiegħla jħallsu lill-Kummissarju tal-VAT. Indikazzjoni ċara aktar minn hekk tax-xorta ta' pretensjoni li għandhom ma jistax ikun hemm.

*Il-ħsieb wara l-artikolu 831(2) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta hu, li tqiegħed lill-intimat fil-pożizzjoni li jeħles lilu nnifsu, mill-effetti tal-mandat, billi jġib garanzija fl-ammonti pretiżi mir-Rikorrent, u dan kif jippermetti l-artikolu 830(2)(a) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta jew anke taħt artikolu 836(e) tal-istess Kap. (Ara **Sentenza fl-ismijiet Dr. Anthony Galea noe -vs- Adrian Aguis tal-31 ta' Lulju 2014**).*

*Għalhekk it-tismija ta' somma li tista' tissodisfa l-pretensjoni bi ħlas, hija rikjesta mil-liġi taħt piena ta' nullità. Jiġifieri, il-Qorti hija b'idejha marbutin b'din il-komminazzjoni. Dan qiegħed jingħad, anke fid-dawl ta' dak li jiddisponi artikolu 789(1)(a) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta, peress li n-nullità tal-att hija ddikjarata espressament mil-liġi stess. Nullità, li l-anqas tista' tissewwa taħt xi dispożizzjoni oħra tal-liġi (ara provvediment tal-**Prim'Awla Qorti Civili per Imħallef Joseph R. Micallef fl-Atti tal-Mandat 1052/2014/1 mogħti fil-31 tal-Lulju 2013 fl-ismijiet Avukat Anthony Galea nomine -vs- Adrian Aguis**). Dan ifisser li għalhekk biss il-mandat ukoll kellu jkun miċħud.*

B'danakollu din il-Qorti tħoss li għandha wkoll tosserva dwar il-fatt li l-fond mertu ta' dawn il-proċeduri ġie trasferit jum wara li ġie milqugħ il-mandat definittivament.

F'dan ir-rigward il-Qorti tosserva s-segwenti fatti:

1. Digriet tal-Qorti fl-atti tal-mandat ta' inibizzjoni ngħata fit-8 ta' Novembru 2019 (a fol 88 mandat).
2. Dan ġie notifikat lid-Direttur tar-Reġistru pubbliku fil-11 ta' Novembru 2019 (a fol 82 tergo) ma jidhirx li r-rikorrenti qatt ġew notifikati bih. In-nutar Katrina Bartolo tixhed, li dakinhar li għamlet il-kuntratt mir-riċerki ma ħareġ xejn (a fol 116 tergo u 117 tergo). Bis-saħħa ta' dan il-kuntratt ġew kanċellati wkoll numru ta' ipoteki (a fol 117 tergo).

3. Il-fond mertu tal-proċeduri ġie trasferit lil terzi fit-12 ta' Novembru 2019, atti nutar Katrina Bartolo (a fol 91 tal-mandat). Dr. Elizabeth Said għal Identity Malta tgħid hekk "Jiġifieri biex jekk mandat daħal illum biex jidher

fir-riċerka uffiċjali jrid jgħaddu jumejn tax-xogħol qabel ma joħroġ fir-riċerka li tkun uffiċjali". Issa d-digriet provviżorju ġie notifikat fil-11 ta' Novembru 2019. Jekk kif tgħid ix-xhud, iridu jgħaddu jumejn tax-xogħol iġifieri utli, ifisser li d-digriet inkwistjoni kien ser ikun diponibbli uffiċjalment fit-13 ta' Novembru 2019 meta l-kuntratt ġie ppublikat il-ġurnata ta' qabel.

Din il-Qorti ma tara ebda loġika, li persuna għandha tbati l-konsegwenzi ta' ksur ta' ordni tal-Qorti, meta dik il-persuna ma tkunx taf b'tali ordni. Skont din il-Qorti, li żżomm lil xi ħadd milli jagħmel xi ħaġa u li ma jafx li dik il-ħaġa ma għandux jagħmilha, ma għandhiex mid-dettami tal-ġustizzja aktar u aktar meta f'din il-Kawża ma kienx uffiċjalment disponibbli kemm għan-nutar, għal parti u terzi bħal anke Banek biex setgħu jiskopru tali ordni mir-riċerki uffiċjali. L-individwu ma għandu jbati minħabba l-organiżżazzjoni interna ta' xi dipartiment. L-anqas ma inġabet xi prova li l-Atturi kienu jafu li nħarġet dik l-ordni għaliex l-anqas b'dik provviżorja ma kienu notifikati.

Dan ifisser li ġaladarba fil-mument tat-trasferiment tal-immobbli mertu ta' dawn il-proċeduri dik l-ordni ma nġabitx validalment a konjizzjoni ta' kull min huwa interessat skont il-liġi, dak il-bejgħ jibqa' validu. Kif inhu ormai mgħallem li l-mandat ta' inibizzjoni ma hux maħsub li jħoll obbligazzjonijiet iżda biex twaqqaf lil dak li jkun jidħol għalihom. La darba jkunu saru ma hemm xejn x'jitwaqqaf.

Kwantu jirrigwarda Kyle Debono, din il-Qorti tħoss li t-talba għall-ħruġ ta' inibizzjoni kontra tiegħu, peress sa mill-bidu nett ma kellux ikun parti għaliha. Il-mandat huwa maħsub biss biex iżomm lit-titolari tal-fond mertu ta' dawk il-proċeduri milli jiddisponi minnu. Jirriżulta mill-aktar mod ċar, li dan il-konvenut qatt ma kien propjetarju kif anke jirriżulta mill-kuntratt ta' akkwist tal-fond inkwistjoni.

Jekk dan l-Attur għandux ikun parti fl-azzjoni li eventwalment ġiet dedotta l-prestensjoni tal-konvenuti, dik hija kwistjoni oħra, kwistjoni li għad trid taraha dik il-Qorti kompetenti li ġiet adita biex tiddeċiediha.

Però żgur, li ai fini ta' mandat ta' inibizzjoni, dan l-Attur ma kellux ikun milqut, għaliex hu ma jistax jiġi miżmum milli jiddisponi minn ħaġa li ma hiex tiegħu jew li ma għandux interessi patrimonjali fiha.

Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet ma hemmx għalfejn din il-Qorti tgħaddi biex tinvesti l-ilmenti l-oħra tal-Atturi.»

23. Illi l-konvenuti appellaw minn din is-sentenza b'rikors tal-11 ta' April, 2023, bi tliet aggravji: (i) li l-Ewwel Qorti wettqet applikazzjoni ħażina tal-liġi senjatament l-**Artikolu 836 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni**

u Proċedura Ċivili; (ii) li l-Ewwel Qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-**Artikolu 832 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**; u (iii) li mingħajr ħsara għall-aggravji ta' qabel, din il-Qorti għandha tħares lejn l-elementi meħtieġa bil-liġi u ġurisprudenza biex tasal għall-konklużjoni li kellhom jedd mad-daqqa t'għajn.

24. L-atturi appellati ressqu tweġiba fit-23 ta' Ottubru, 2024 fejn taw ir-raġunijiet għala l-appell għandu jiġi miċħud.

25. Il-Qorti wara li rat l-atti kollha tal-kawża, tqis li m'hemmx il-ħtieġa li tqiegħed dan l-appell għas-smigħ u b'hekk sejra tgħaddi minnufih għas-sentenza b'riħet l-**Artikolu 152(5) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

Konsiderazzjonijiet:

26. Illi permezz tal-**<u>ewwel aggravju</u>**, il-konvenuti appellanti filwaqt li jirreferu għall-ewwel eċċezzjoni tagħhom u għall-ewwel talba attriċi jisħqu li l-Ewwel Qorti fl-indirizz tagħha għall-ewwel eċċezzjoni tagħhom telqet fuq premessa ħażina. Jissoktaw jgħidu li f'dan il-każ kellha tapplika l-proċedura maħsuba taħt l-**Artikolu 836 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**. Ir-raġuni għal dan l-argument hija li l-**Artikolu 836** jipprovdi li fin-nuqqas ta' xi jedd speċifiku ieħor taħt il-liġi rigwardanti

talbiet għar-revoka ta' mandati kawtelatorji, jipprovdi li l-Qrati kompetenti sabiex jistħarrġu revoka ta' mandati kawtelatorji hija l-Qorti li tkun ħarġet l-att kawtelatorju jew inkella, jekk tkun saret il-kawża, jista' jsir rikors lil dik il-Qorti li tkun qiegħda titratta l-kawża.

27. L-appellati jilqgħu għal dan l-aggravju billi jgħidu li l-appellanti ma kienu ressqu ebda eċċezzjoni ta' kompetenza quddiem l-Ewwel Qorti kif qegħdin isostnu f'dan l-appell tagħhom u għal din ir-raġuni biss dan l-aggravju huwa żbaljat. Barra minn hekk, iwieġbu li l-azzjoni għall-impunjazzjoni tad-digriet imsemmi nbdiet minnhom u kienet għalhekk l-għażla tagħhom u għamluha ċara fl-istess rikors maħluf, fit-talbiet u fin-nota ta' sottomissjonijiet ir-raġuni għalfejn ma setgħux iressqu rikors b'riħet l-**Artikolu 836 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

28. Qabelxejn, din il-Qorti ma tqisx li permezz ta' dan l-aggravju l-appellanti qegħdin iqajmu kwistjonijiet dwar kompetenza. Dak li qegħdin jgħidu l-appellanti jorbot mal-ilment tagħhom għaliex huma jisħqu li l-appellati ma kellhomx iressqu rikors maħluf iżda kellhom jekk xejn ir-rimedju mogħti lilhom b'riħet l-**Artikolu 836**, liema artikolu proprju jipprovdi liema Qorti hija kompetenti biex tiddeċiedi rikors bħal dak.

29. Ikun utli li f'dan l-istadju ssir referenza għas-sentenza tagħha fl-ismijiet ***MPM Capital Investments Ltd et v. Alfred Anton Zarifa et***

deċiża fit-3 ta' Settembru, 2024 fejn ġie mtenni li l-proċedura biex wieħed jattakka jew jibdel digriet li jkun laqa' talba għall-ħruġ ta' mandat kawtelatorju mhijiex waħda li bdiet tintuża issa jew f'dawn l-aħħar snin. Hemm sensiela ta' każijiet fejn il-Qrati tagħna qiesu talbiet bħal dawn u partikolarment dwar l-għamla ta' proċedura meħtieġa. Kemm hu hekk, tqies li digriet li bih Qorti tkun laqgħet talba għall-ħruġ ta' mandat kawtelatorju mhuwiex la wieħed definittiv u lanqas wieħed interlokutorju, ukoll jekk jingħata wara li l-Qorti tkun semgħet lill-partijiet (ara ***Edgar Baldacchino et v. Joseph Bellizzi*** maqtugħa mill-Qorti tal-Appell fl-10 ta' Awwissu, 1953). Digriet bħal dak ma jtemmx il-kontroversja bejn il-partijiet, la jorbot lill-ġudikant u lanqas ma huwa parti inċidentali tal-ġudizzju. Mod ieħor, tali digriet jagħmel biss parti mill-atti tal-mandat relattiv, u mhux parti mill-atti tal-kawża u b'hekk il-proċedura marbuta ma' tali digriet teżawrixxi ruħha bil-ħruġ tiegħu.

30. Għalhekk, ladarba digriet bħal dan mhuwiex interlokutorju, mela allura ma jistax isir appell minnu quddiem il-Qorti tal-Appell (ara ***Rosa Borg v. Avukat Dr. Frank Chetcuti et nomine*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-8 ta' Frar, 1946). Dan iwassal għall-konklużjoni li d-digriet li jilqa' talba għall-ħruġ ta' mandat kawtelatorju jista' jitħassar biss mill-istess Qorti li tkun tatu: (i) jew fuq talba li ssirilha b'rikors sempliċi msejjes fuq waħda mir-raġunijiet maħsuba fl-**Artikolu 836(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** (ara ***Joseph Camilleri et v.***

Anthony Govè mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-10 ta' Mejju, 2001 u ***Carnik Construction Limited v. Victor Borg Barthet nomine*** maqtugħa mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-26 ta' Jannar, 2006); (ii) jew inkella, f'każijiet fejn ma japplikawx l-estremi tal-**Artikolu 836(1)**, hawn fuq imsemmi, fuq talba li ssirilha b'rikors maħluf, wara li tqis jekk hemmx raġuni tajba biex tħassar jew tibdel digriet bħal dak (ara f'dan is-sens is-sentenzi fl-ismijiet ***Joseph Bonello nomine v. Emanuel Ellul nomine*** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kummerċjali fis-26 ta' Ġunju, 1987 u ***Howard Stanley Kreiss v. Patrick Zrinzo*** mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-3 ta' Awwissu, 2009).

31. Fil-każ tagħna, l-atturi qegħdin jagħmlu użu mill-proċedura tar-rikors maħluf biex iħassru kemm il-mandat ta' inibizzjoni inkwistjoni u kif ukoll id-digriet tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili li permezz tiegħu laqgħet it-talba biex b'mod provviżorju. Kif rajna, sa fejn jolqot id-digriet li laqa' l-mandat ta' inibizzjoni, l-atturi ma jistgħux jistrieħu fuq xi waħda mis-sitt ċirkostanzi tassattivi li jissemmew fl-**Artikolu 836(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** iżda jridu jsibu raġuni oħra tajba sabiex jiksbu b'suċċess it-tħassir tiegħu. Kemm hu hekk, minn kif inhu mfassal dan is-subinċiż tal-liġi, b'mod partikolari l-frażi tiegħu, «*mingħajr ebda preġudizzju għal kull jedd ieħor taħt dan il-Kodiċi jew kull liġi oħra»*, jidher ċar li l-leġislatur ried iħalli miftuħa lis-sekwestrat l-għażla li jew jattakka l-mandat taħt xi waħda miċ-ċirkostanzi misjuba f'dan is-subinċiż,

jew inkella li jagħmel użu minn xi jedd ieħor li jista' jkollu skont il-liġi. Madankollu, fit-tħaddim tiegħu ta' dan il-jedd, l-eżekutat ma jistax jirkeb fuq il-karru ta' xi waħda miċ-ċirkostanzi misjuba fl-**ewwel subinċiż tal-Artikolu 836**, għaliex altrimenti dan ikun qiegħed jirrendi l-proċedura fih imsemmija bħala waħda żejda u mhux meħtieġa.

32. Miżmum dan, din il-Qorti sabiex tistħarreġ dan l-ewwel aggravju, trid tgħarbel għalhekk jekk ir-raġunijiet imressqa mill-atturi effettivament jaqgħux f'xi waħda mis-sitt ċirkostanzi msemmija fl-**Artikolu 836(1)**. Ħarsa lejn l-istess iwassal lil din il-Qorti twieġeb fin-negattiv u tikkonkludi li l-konvenuti m'għandhomx raġun f'dan l-aggravju.

33. Sewwasew, l-ewwel raġuni li l-atturi jinvokaw għat-tħassir tad-digriet li permezz tiegħu ntlaqgħet it-talba għall-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni hija proprju n-nullità tar-rikors imressaq mill-konvenuti Cassar kontrihom. Huma jistrieħu fuq l-**Artikoli 831(1)(b)** u **832 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**. L-atturi qegħdin isostnu li r-rikors li abbażi tiegħu ħareġ il-mandat ma kienx jiswa *ab initio* u konsegwentement jiġi b'hekk li l-mandat ma kellu qatt jinħareġ. Dan l-ilment ma jaqa' taħt l-ebda waħda mis-sitt kawżali maħsuba fl-**Artikolu 836(1)**, liema raġunijiet ilkoll jippreżumu li l-att kawtelatorju kien jiswa dakinhar li nħareġ (ara s-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċvili tal-5 ta' Ottubru, 2020 fl-ismijiet ***Paula sive Pauline Debono v. Paul Falzon et***).

Jiġi b'hekk li l-uniku rimedju li kellhom l-atturi kien li jressqu din il-kawża. Naturalment jekk għandhomx raġun dwar dan hija kwistjoni oħra.

34. Sfiq ma' dan, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-deċiżjoni fl-ismijiet ***Karmena Callus et v. Dione Cassar et*** maqtugħa fil-21 ta' April, 2014 kienet imħabbta bi kwistjoni simili għal dik li għandna llum u fissret:

> *«Illi l-eżekutat jgħid li l-Mandat ma jiswiex u huwa null fil-forma tiegħu għaliex ma jitħarisx dak li jitlob l-artikolu 831(1)(a) tal-Kap 12 ladarba l-eżekutanti la jsemmu mnejn joħroġ il-kreditu pretiż minnhom u lanqas ix-xorta tad-dejn li hu suppost għandu lejhom. Isemmi wkoll in-nullità minħabba li mal-Mandat ma tressqitx kopja ta' dokument li jixhed il-kreditu;*
>
> *Illi l-Qorti tqis li dan l-ilment tal-eżekutat ma jaqa' taħt l-ebda waħda mis-sitt kawżali maħsuba fl-artikolu 836(1), lanqas dik taħt il-kawżali tal-artikolu 836(1)(b) tiegħu, ladarba huwa jgħid li l-Mandat ma kienx jiswa "ab initio", filwaqt li s-sub-inċiż (b) jitkellem dwar xi ħtieġa tal-ħruġ tal-Mandat li "ma tkunx għadha fil-fatt teżisti"»*

35. Għaldaqstant anke jekk xi waħda mill-bqija tar-raġunijiet li fuqhom jistrieħu l-atturi taqa' taħt xi waħda mis-sitt ċirkostanzi msemmija mill-**Artikolu 836(1)**, dan waħdu ma jfissirx li l-atturi ma kellhomx jagħmlu użu mir-rimedju li jiftħu proċeduri permezz ta' rikors maħluf. Ma jagħmel ebda sens legali li r-raġunijiet jinfatmu minn xulxin u jitressqu separatament kemm għaliex *il più comprende il meno,* u kif ukoll għaliex jista' jkun hemm il-periklu ta' deċiżjonijiet kunfliġġenti dwar l-istess mandat. Barra minn hekk, ladarba hemm l-allegazzjoni li l-att promotur ma kienx siewi jkun f'waqtu li jiġi mistħarreġ dan il-punt għaliex fl-eventwalità li l-ilment ikun ġustifikat it-talba għat-tħassir tintlaqa'.

36. Illi jingħad li mhux l-ewwel darba li Qorti li tkun qiegħda tiddeċiedi dwar talba għall-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni ntalbet tistħarreġ ukoll il-preġudizzjali tan-nuqqas ta' siwi tal-att innifsu. Ingħad mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja) fid-digriet tat-22 ta' Frar, 2018 fl-ismijiet ***Jane Agius v. John Agius*** li *«Tqis li, b'mod ġenerali, eċċezzjonijiet ta' xejra preliminari ma jintlaqgħux fi proċedura bħal din fejn it-tiftix li trid tagħmel il-Qorti għas-siwi ta' talba għall-ħruġ ta' Mandat m'għandux jitfixkel jew jitwaqqaf b'indaġni dwar kwestjonijiet ta' eċċezzjonijiet preliminari, jekk mhux għax jirriżulta xi difett fil-ħtiġijiet jew fil-forma li l-liġi titlob minn Mandat bħal dak (App. Ċiv. 11.5.1962 fil-kawża fl-ismijiet* ***Sammut v. Sammut et*** *(Kollez. Vol: XLVI.i.242))».* Il-Qorti għaddiet biex iddeċidiet dik il-preġudizzjali billi ċaħditha għar-raġunijiet minnha mfissra.

37. Meta ngħaddu għall-każ tagħna, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-proċeduri fl-ismijiet ***Cassar et v. Debono et*** kienet ukoll mistiedna tistħarreġ il-preġudizzjali ta' nullità tal-att iżda ma qalet xejn dwar l-istess. B'dan għalhekk li r-rikors tqis bħala li kien siewi u kif imfisser aktar 'il fuq, l-atturi ma setgħux imbagħad iressqu din il-preġudizzjali b'rikors imsejjes fuq l-**Artikolu 836(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

38. Għaldaqstant dan l-ewwel aggravju se jiġi miċħud.

39. Ngħaddu issa għat-**<u>tieni aggravju</u>**. L-appellanti jgħidu li l-Ewwel Qorti wara li kkwotat kelma b'kelma l-**Artikolu 832 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** u wettqet l-osservazzjonijiet tagħha fuq l-istess, kompliet tgħid li ma kien hemm xejn fid-digriet tal-4 ta' Diċembru, 2019 li jindirizza l-ilment dwar is-siwi tal-att. Żiedet tgħid li lanqas setgħet tgħid x'kienu s-sottomissjonijiet fuq dan il-punt mill-partijiet għalkemm kien jidher li fis-seduta tas-27 ta' Novembru, 2019 id-difensuri tal-partijiet trattaw ir-rikors.

40. L-appellanti jgħidu li fil-kuntest ta' talba għall-ħruġ ta' mandat kawtelatorju, il-Qorti li laqgħet it-talba għall-ħruġ tal-mandat ma kellha ebda obbligi li tidħol f'analiżi dettaljata tal-kwistjoni. Jgħidu li l-Ewwel Qorti lanqas ma kellha l-jedd li tagħmel l-analiżi tagħha partikolarment bil-proċedura ta' rikors maħluf. Jissoktaw jgħidu li fil-fatt hija d-deċiżjoni meħuda mill-Ewwel Qorti li tħalli l-pretensjonijiet jinġiebu quddiemha permezz ta' rikors maħluf li hija l-pern tal-lanjanza tagħhom. Dan meta l-proċedura jmissha nġiebet jew quddiem il-Qorti li ħarġet il-mandat jew dik il-Qorti li qiegħda tisma' l-kawża li permezz tagħha qiegħda tintalab deċiżjoni fuq il-pretensjonijiet li ġew ikkawtelati.

41. Il-konvenuti jsostnu li l-Ewwel Qorti żbaljat meta sabet illi l-elementi meħtieġa mill-**Artikolu 832** ma ġewx sodisfatti u ġabet bħala motivazzjoni l-argument illi l-appellati ma setgħux jipprevalixxu ruħhom mill-**Artikolu**

831(2) billi jġibu garanzija għall-ammonti pretiżi. Jisħqu li dan mhux minnu. Jgħidu li dak li l-Ewwel Qorti naqset li tgħid huwa li r-rimedju li kellhom l-atturi kien fil-fatt taħt il-liġi speċjali. Huma ddikjaraw li huma lesti ma joġġezzjonawx għall-ħruġ ta' kontromandat jekk issir kawtela sodisfaċenti skont il-liġi.

42. L-appellanti jissoktaw jgħidu li fi kwalunkwe każ, u mingħajr ħsara għal dak li qalu qabel, is-somma pretiża ta' €582,227 issemmiet fir-rikors maħluf li permezz tiegħu ntalab il-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni. Kif ukoll, jgħidu li din il-pretensjoni ta' flus tifforma parti mit-talbiet tagħhom fil-kawża fl-ismijiet ***Emvin Cassar et v. Mario Debono et*** liema kawża hija msejsa fuq l-**Artikolu 1077 tal-Kodiċi Ċivili**.

43. L-appellati jwieġbu billi jgħidu li l-kwistjoni tal-kompetenza ma kinitx tressqet quddiem l-Ewwel Qorti. Barra minn hekk, jidher li dan l-aggravju nbidel minn allegata applikazzjoni ħażina tal-liġi dwar l-**Artikolu 832** għal żball ta' fatt fl-apprezzament tagħha. Jissoktaw jgħidu li l-Qorti li laqgħet it-talba għall-ħruġ tal-mandat mhux ma għamlitx analiżi dettaljata fuq l-eċċezzjoni tagħhom ta' nullità tar-rikors iżda ma wettqet ebda analiżi u kien proprju dan fil-fatt wieħed mill-punti prinċipali li xprunawha li tiftaħ dawn il-proċeduri billi din il-kwistjoni ma taqax taħt waħda miċ-ċirkostanzi msemmija mill-**Artikolu 836(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

44. Jgħidu wkoll li s-somma ta' €582,227 imsemmija fir-rikors kienet is-somma li tissemma f'rapport imħejji minn ċertu Donald Schembri bħala s-somma li skontu kienet dovuta favur il-Kummissarrju tat-Taxxi Interni mill-kumpanija Windmill Aluminium Company Limited għas-snin li fihom Emvin Cassar u Rudolph Cassar kienu diretturi tal-istess kumpanija. Biss jgħidu li ma tissemmix is-somma li skont l-appellanti kellha tkun dovuta minnhom. Iżidu jgħidu li huma l-appellanti li fil-fatt huma debituri tagħhom tant li ressqu talba rikonvenzjonali fil-proċeduri pendenti bejn il-partijiet.

45. Illi din il-Qorti titlaq billi tgħid li meta Qorti tkun imħabbta b'talba għall-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni, l-eżami li trid twettaq huwa mad-daqqa t'għajn. Kemm hu hekk, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-deċiżjoni tagħha tal-21 ta' Diċembru, 2009 fl-ismijiet ***Alexander D'Agata et v. Emanuel Mallia et*** fissret li xogħol il-Qorti, meta tiġi biex tara jekk għandhiex tordna l-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni mhuwiex dak li tiddetermina l-kwistjoni bejn il-partijiet jew li b'xi mod tiddeċiedi dwar id-drittijiet rispettivi tagħhom fil-każ. It-tiftix li trid tagħmel il-Qorti huwa dak jekk, bl-għemil li minnu qiegħed jibża' r-rikorrent, jistax jintilef darba għal dejjem jedd li l-istess rikorrent jidher li għandu filwaqt li ħareġ it-talba għall-ħruġ tal-mandat.

46. Biss però dan ma jfissirx li Qorti għandha twarrab preġudizzjali jew difiża mressqa mingħajr almenu, b'mod skjett, ma tqisx l-istess. Dan

jingħad partikolarment meta l-preġudizzjali hija dwar is-siwi tal-att innifsu li bih qiegħed jintalab il-ħruġ tal-mandat.

47. Kemm hu hekk, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-digriet mogħti minnha fis-16 ta' Frar, 2016 fl-ismijiet ***Anthony James Waering v. Rita Waering et*** fissret li:

> *«b'mod ġenerali, eċċezzjonijiet ta' xejra preliminari ma jintlaqgħux fi proċedura bħal din fejn it-tiftix li trid tagħmel il-Qorti għas-siwi ta' talba għall-ħruġ ta' Mandat m'għandux jitfixkel jew jitwaqqaf b'indaġni dwar kwistjonijiet ta' eċċezzjonijiet preliminari, jekk mhux għax jirriżulta xi difett fil-ħtiġijiet jew fil-forma li l-liġi titlob minn Mandat bħal dak (App. Ċiv. 11.5.1962 fil-kawża fl-ismijiet* ***Sammut v. Sammut et*** *(Kollez. Vol: XLVI.i.242)). F'dan il-każ, l-eċċezzjoni tirreferi sewwasew għal nuqqas radikali li jolqot l-eżistenza ta' parti fil-proċedura u liema nuqqas jidher sewwa mill-atti, u dan għaliex il-Mandat mitlub jimmira li jżomm sewwasew lill-istess parti intimata milli twettaq xi ħaġa li l-parti rikorrenti trid iżżommha milli twettaq.»*

48. Il-Qorti fid-digriet imsemmi fil-paragrafu ta' qabel stħarrġet il-preġuzzjali tan-nuqqas ta' siwi tal-att. F'dawk il-proċeduri tqajmet il-kwistjoni dwar liema formola ntużat mir-rikorrent. Il-Qorti sabet li l-fatt waħdu li r-rikorrent kien għoġbu jagħżel li jinqeda bil-formola tal-mandat ta' inibizzjoni "ġenerali" minflok dik partikolari ma twassalx għan-nuqqas ta' siwi tal-att. Tfisser li l-formola taħt l-**Artikolu 874 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** hija biss waħda minn suriet partikolari maħsuba mil-liġi fl-għamla tal-mandat ta' inibizzjoni, iżda ma hemm imkien li kreditur ma jistax jinqeda bil-formola "ġenerali" tal-mandat biex iħares il-pretensjonijiet tiegħu. Naturalment, il-Qorti saħqet li ladarba r-rikorrent ikun għażel li jinqeda bil-formola "ġenerali", jkun tefa' fuqu l-piż

li jissoddisfa l-elementi kollha meħtieġa biex jikseb il-ħruġ tal-Mandat minnu mitlub, ħaġa li ma jkollux għalfejn jagħmel li kieku jkun għażel li jinqeda bil-Formola taħt l-**Artikolu 874**. Minbarra dan, il-Qorti qieset li l-intimati ma wrewx li ġarrbu xi ħsara bil-fatt li r-rikorrent inqeda b'formola minflok b'oħra (ara **Artikolu 789(1)(ċ) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**), ladarba dawn it-tnejn jirrigwardaw l-istess mandat. Kien ikun, forsi, argument ieħor li kieku r-rikorrent ried joħroġ mandat kawtelatorju ieħor u jinqeda bil-formola tal-mandat ta' inibizzjoni.

49. Meta nduru għall-każ tagħna, jirriżulta li Emvin Cassar u Rudolph Cassar flimkien man-nisa tagħhom ippreżentaw rikors li permezz tiegħu talbu lill-Qorti tordna l-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni fil-konfront ta' Grazio Debono u martu u Kyle Debono billi użaw il-formola tal-mandat ta' inibizzjoni ġenerali. L-atturi Debono fir-rikors maħluf tagħhom jgħidu li waqt it-trattazzjoni tal-proċeduri tal-mandat ta' inibizzjoni, il-konvenuti Cassar iddikjaraw li l-mandat tagħhom kien ibbażat fuq l-**Artikolu 874** u dan il-punt ġie wkoll trattat iżda l-Ewwel Qorti ma daħlitx fih u kkwotat l-**Artikolu 873**.

50. Illi ma jirriżultax li l-appellanti ċaħdu li ddikjaraw hekk, iżda mill-banda l-oħra ma jirriżultax la mid-digriet tal-Ewwel Qorti u wisq anqas ġie indikat lil din il-Qorti li sar xi verbal f'dan is-sens. Fin-nuqqas ta' prova kuntrarja, tqis li r-rikors li permezz tiegħu ntalab li jinħareġ mandat ta'

inibizzjoni tressaq b'riħet l-**Artikolu 873 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

51. Illi l-appellanti jgħidu li fil-korp tar-rikors tagħhom tissemma s-somma ta' €582,227 u għalhekk jisħqu li l-vot tal-liġi ġie sodisfatt minnhom.

52. Illi l-artikoli msemmija mill-atturi li fuqhom isejsu l-ilment tagħhom huma l-**Artikoli 831(1)(b)** u **832 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**. Dawn l-artikoli jipprovdu hekk:

> *«**831.** (1) It-talba għall-ħruġ ta' xi wieħed mill-atti msemmija għandha ssir b'rikors imħejji mir-rikorrenti u għandu jkun fiha, taħt il-piena tan-nullità tal-att, minbarra partikolaritajiet oħra li jistgħu jkunu ordnati b'regolamenti:*
>
> *(a) l-oriġini u x-xorta tad-debitu jew il-pretensjoni li wieħed ikun irid iqiegħed fiż-żgur; u*
> *(b) fejn id-dritt imfittex li jkun assikurat bl-att huwa dejn, jew talba li tista' tkun sodisfatta bil-ħlas ta' ammont ta' flus, l-ammont li għalih tammonta t-talba.*
>
> *Jekk il-kawża tkun diġà ġiet ippreżentata fil-Qorti, dik it-talba tista' tispeċifika u tinkludi l-ispejjeż ġudizzjarji kollha.»*
>
> *...*
>
> *«**832.** Meta l-jedd li wieħed irid iqiegħed fiż-żgur bil-mandat ikun kreditu, jew pretensjoni li tista' tkun sodisfatta bi ħlas ta' somma ta' flus, ir-rikorrent fid-dikjarazzjoni bil-ġurament imsemmija fl-aħħar artikolu qabel dan, għandu jgħid kemm hija bejn wieħed u ieħor, fil-fehma tiegħu, is-somma tal-kreditu jew pretensjoni tiegħu, u jekk tkun ġiet preżentata kawża fil-Qorti, dik it-talba tista' tispeċifika u tinkludi l-ispejjeż ġudizzjarji, taħt piena tan-nullità tal-mandat.»*

53. Illi minn qari tar-rikors imressaq mill-appellanti Cassar jirriżulta li huma fissru li għal numru ta' snin huma kienu azzjonisti u diretturi fil-

kumpanija Windmill Aluminium Company Limited u li fl-14 ta' Frar, 2012 sar ftehim biex il-konvenuti jittrasferixxu l-ishma tagħhom favur Grazio Debono sa mhux iktar tard mill-31 ta' Diċembru 2012, soġġett illi l-garanziji personali kollha li kienu taw fuq il-faċilitajiet u obbligi tal-Windmill Aluminium jiġu rilaxxati.

54. Illi l-konvenuti Cassar qalu li kien jeżisti bilanċ sostanzjali ta' taxxa dovuta mill-kumpanija Windmill Aluminium għall-perjodu meta huma kienu diretturi u azzjonisti fl-istess kumpanija. Intqal ukoll li dan il-bilanċ ġa kien soġġett għal proċeduri fil-Qorti Kriminali kontrihom minħabba l-inadempjenza ta' Windmill Aluminium u l-atturi Debono. Komplew li minkejja r-responsabbiltà sħiħa assunta mill-konvenuti Debono għall-ħlas tal-ammonti dovuti, u d-diversi assigurazzjonijiet min-naħa ta' Grazio Debono illi kien qiegħed jagħmel ħlasijiet kull xahar bi ftehim mad-dipartiment, irriżulta mir-rapport ta' Donald Schembri illi dan ma kienx il-każ, u li kien hemm bilanċ sostanzjali ta' €582,227 dovut għas-snin li fihom kienu diretturi ta' Windmill Aluminium, Emvin Cassar u Rudolph Cassar. Qalu li skont il-liġi u minkejja l-ftehim dirett bejn il-partijiet, huma kienu responsabbli għal dan l-ammont personalment fit-termini tal-liġijiet tat-taxxa. Huma talbu l-ħruġ tal-mandat għaliex qalu li l-immobbli msemmi minnhom kienu l-uniku proprjetà ta' Debono u li jekk jinbiegħ f'każ li kien se jkun hemm azzjoni eżekuttiva min-naħa tad-Dipartiment fuq id-diretturi ta' Windmill Aluminium Company Limited kien se jdur fuqhom biss għaliex

huma kellhom l-assi. B'hekk tennew li jekk l-immobbli jinbiegħ huma ma kienx se jkollhom ebda ċans li jduru fuq Debono.

55. Bħala fatt l-ammont ta' €582,227 jissemma biss bħala bilanċ li skonthom kien dovut lill-Kummissarju tat-Taxxi Nterni, iżda ma qalux li dan kien l-ammont li kienu qegħdin jippretendu mingħand Cassar.

56. Din il-Qorti iżda żżomm f'moħħha dak li ġie mtenni mill-Qorti Kummerċjali fis-sentenza tagħha tat-13 ta' April, 1991 fl-ismijiet ***Avukat Louis Cassar Pullicino nomine v. Dr Yana Micallef Stafrace nomine***, meta kkwotat is-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet ***Said v. Said*** deċiża fit-8 ta' Marzu 1968 fejn tenniet li: *«Il-mandati kawtelatorji, appuntu għaliex isiru fi żmien meta l-kreditu jew pretensjoni għad ma jkunux ġudizzjarjament aċċertati u stabbiliti, huma odjużi u d-dispożizzjonijiet tal-liġi dwarhom għandhom jirċievu interpretazzjoni rigoruża.»* Huwa proprju dan li se tagħmel din il-Qorti.

57. Sfiq ma' dan, ingħad fid-digriet fuq imsemmi fl-ismijiet ***Anthony James Waering v. Rita Waering et***, fejn il-Qorti kellha tistħarreġ ukoll il-lanjanza li r-rikorrent kien naqas għalkollox milli jindika mqar b'mod vag x'inhi s-somma jew l-ammont li huwa ried jikkawtela bil-ħruġ tal-mandat minnu mitlub li:

«Tqis li huwa minnu li, fil-każ ta' Mandat ta' Inibizzjoni, normalment ma tidħolx kwistjoni ta' tismija ta' ammonti u valuri, l-aktar fejn il-jedd li l-parti rikorrenti tkun qiegħda tikkawtela jkun xi jedd li ma jissarrafx fi flus (kemm hu hekk, jingħad li l-element tal-ħtieġa għall-ħruġ tal-Mandat tiġi nieqsa jekk kemm-il darba l-jedd li r-rikorrent ikun irid iħares jista' jingħata rimedju dwaru b'azzjoni għad-danni). Iżda f'dan il-każ, ir-rikorrent fetaħ sewwasew kawża għall-immissjoni fil-pussess ta' legat ta' ħaġa immobbli jew għal-likwidazzjoni ta' prezzha.»

58. Dik il-Qorti kompliet:

«Tqis li għalhekk, għalkemm it-talba tar-rikorrent hija waħda għal ħruġ tal-Mandat ta' Inibizzjoni, ir-rimedju minnu stess mitlub huwa rimedju ta' likwidazzjoni u ħlas, jiġifieri somma li tikkostitwixxi "dejn jew talba li tista' tkun soddisfatta bil-ħlas ta' ammont ta' flus". Ladarba r-rikorrent għażel il-forma tal-att ġudizjarju li għażel, irid joqgħod għal dak li tgħid il-liġi;

Tqis għalhekk li n-nuqqas tar-rikorrent li jsemmi l-valur tal-pretensjoni tiegħu hija nuqqas ewlieni li jolqot is-siwi tal-att ġudizzjarju li ressaq quddiem din il-Qorti. Minbarra dan, il-liġi tagħmilha ċara li nuqqas bħal dan iġib il-piena tan-nullità. Dan l-artikolu huwa wieħed mill-ftit li jsemmi din il-konsegwenza espressament u għalhekk hija waħda minn dawk id-dispożizzjonijiet li jgħodd għalihom l-artikolu 789(1)(a) tal-Kap 12 li, għall-kuntrarju tas-sub-inċiż (ċ) tal-istess artikolu, ma fihx issalvagwardja li l-parti intimata trid turi l-ħsara li ma tistax tissewwa li tkun ġarrbet minħabba dak in-nuqqas»

59. Meta jiġi kkunsidrat kollox, l-Ewwel Qorti sewwa qalet li fl-aħħar mill-aħħar dak li Cassar riedu kien li jħarsu l-allegat jedd tagħhom li jirkupraw ammont ta' flus li d-Dipartiment tat-Taxxa seta' jeżiġi mingħandhom u li huma min-naħa tagħhom jippretendu li dak l-ammont kellu jinġarr minn Grazio Debono. Jiġi b'hekk, li d-dritt li riedu jħarsu kien jissarraf f'ammont ta' flus.

60. Kemm hu hekk, dan ġie rifless mill-istess Cassar fir-rikors maħluf imressaq minnhom, wara li t-talba tagħhom għall-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni ntlaqgħet definittivament.

61. Għaldaqstant hija l-liġi nnifisha li tqis li t-tismija tas-somma pretiża, anke jekk bejn wieħed u ieħor, għandha tirriżulta taħt piena ta' nullità fir-rikors maħluf meta l-pretensjoni tista' tkun sodisfatta b'somma ta' flus. Fil-każ tagħna Cassar semmew ammont, iżda dan b'referenza għal rapport imħejji u għal ammont li skonthom huwa dovut lill-Kummissarju tat-Taxxi Nterni. Dan però mhux biżżejjed biex jiġi sodisfatt il-vot tal-liġi. Fl-aħħar mill-aħħar, il-pretensjoni tagħhom hija kontra Debono u mhux kontra l-Kummissarju.

62. Għalhekk lanqas dan it-tieni aggravju mhu siewi.

63. Meqjus il-konklużjoni li waslet għaliha din il-Qorti, m'hemmx il-ħtieġa li jiġi mistħarreġ it-tielet aggravju mressaq mill-appellanti.

Decide

Għaldaqstant, għar-raġunijiet fuq imsemmija, din il-Qorti qiegħda **<u>tiċħad</u>** l-appell tal-konvenuti u għalhekk tikkonferma fis-sħiħ is-sentenza appellata.

L-ispejjeż ta' dan l-appell jitħallsu mill-istess appellanti.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Christian Falzon Scerri Imħallef	Josette Demicoli Imħallef

Deputat Reġistratur
jb